

## Posudek diplomové práce

Radka Hlisnikovská

### ZPRÁVY O POUTÍCH DO SVATÉ ZEMĚ: CESTOPISY ČLENŮ INDICKÉ ŽIDOVSKÉ KOMUNITY *BENE ISRAEL* (KONEC 19. STOLETÍ)

Diplomantka si zvolila za téma své práce dva texty, které spadají do polodokumentárního žánru židovských cestopisů a pocházejí z oblasti vzdálené obvyklým východiskům v evropské diaspoře. Navíc jde o materiál z konce 19. století, tedy pozdní ve srovnání s texty, kterými jsme se na oboru hebraistika dosud zabývali, a po jazykové stránce o materiál již přeložený do hebrejštiny z původního jazyka, v němž byl sepsán. Autory obor cestovních zpráv byli Židé z komunity Bne Jisrael (autorka práce používá mezinárodně vžitou formu Bene Israel) a psali v maráthí; z jejich výpovědí vyplývá, že hebrejštiny pro ně byla jen liturgickým jazykem.

Cíl práce, který si diplomantka stanovila, je tedy dvojitý: jednak představit problematiku židovského osídlení v Indii, především na reprezentativním vzorku komunity Bene Izrael, „nejmenší náboženské diaspory“ (s. 12), jednak uvést zprávy dvou jejích příslušníků o pouti do Svaté země v době, kdy se v Evropě aktivizovaly myšlenky na obnovu židovského osídlení v osmanské Palestině. (Tento moment se ovšem v obou textech neobjevuje.)

První část diplomové práce (kap. 2 – 6) je věnována problematice indických Židů z hlediska historického, etnického (Židé kočovní, bagdádští, Bne Jisrael), náboženského, profesního a zvykoslovného, přičemž poslední kapitola dovádí informace o nich až do nedávné současnosti (s. 39-40). Autorka práce v těchto recentních poznámkách čerpá z vlastního pobytu v Indii a z návštěvy komunity Bne Jisrael v Bombaji (viz fotografie v příloze). Především kapitoly jsou kompilací z poměrně skrovné literatury datované do 2. poloviny 20. a počátku 21. století. Čtenáře neznalého této problematiky upoutají bezesporu některá fakta etnografického rázu, jako místo Židů v indickém kastovním systému (s. 28 ad.), rozdíly v jejich náboženské praxi oproti ortodoxii, hlavně v domácích obřadech (s. 33 ad.), přejímání obřadních, oděvních aj. zvyklostí z hinduistického prostředí (s. 34 ad.) a podobně.

Druhá část diplomové práce se soustředí na téma židovského cestopisu (ze základní literatury čerpá vlastně jen z recentní studie D. Bouška „Židovská pouť a poutní místa na Blízkém východě v hebrejské cestopisné literatuře 12.-16. století, 2008) a ve svém hlavním úseku obsahuje překlad obou cestovních zpráv (s. 45 - 94). Jím předchází stručný úvodní komentář (s. 44) především s poznámkami k technice překladu z hebrejštiny do češtiny. Podrobně překlad komentován není, některé vysvětlivky jsou umístěny do závorky přímo v textu.

V závěru diplomantka vyzvedává především vypovídací hodnotu předložených textů, které jsou historicky prvními zprávami o pouti do Svaté země od členů Bne Jisrael. Zprávy kromě běžného popisu cestovní trasy obsahují vlastní zážitky poutníků a jejich názory na místa a židovské obce, které navštívili, a je tak možno je „označit jako dobový pramen, neboť detailně vykreslují a přibližují události tehdejší doby a poskytují obraz tehdejší židovské společnosti v Palestině tak, jak jej skrze vlastní kulturu a náboženskou praxi nahlíželi a srovnávali Židé z Indie“ (s. 96). Po této stránce je zajímavé i zařazení dvou dokumentů (písemné žádosti a nápisu na pamětní desce), které ilustrují vztah diasporních Židů k obcím v Palestině (s. 73-74 a 76-77).

Je škoda, že dojem z překladu těchto zajímavých textů kazí chyby (překlepy?), nedopsané tvary, někde nedůslednosti ve formě a stylistické neobratnosti.

Např. s.9 – „sobotní presovači oleje“: dále „lisovači“,  
s.51 – „posadil nás na povlečení s polštářky s tureckým vzorem“,  
s. 59 a 66 – „Šimon Ha Cadik“ (ha-Cadik),  
s.77 – „modlíme se za váš mír“.

Mám ještě připomínku a dotaz:

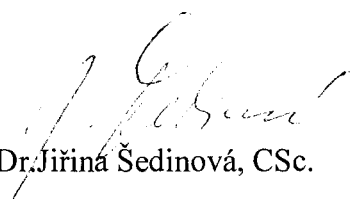
s. 98 (Bibliografie): editorem (hl. redaktorem) Atlasu univerzálních dějin židovského národa je Eli Barnavi, jméno Jean-Yves Derczansky se mezi autory nevyskytuje,  
s. 78: vysvětlit letopisy Kita ?

Celkové hodnocení:

Předložená diplomová práce Radky Hlisnikovské patří k sérii studií o židovské a hebrejské literatuře, které dosud vznikly v Ústavu Blízkého východu a Afriky na úrovni magisterských a doktorských disertačních prací. Po obsahové a metodologické stránce práce prokazuje znalosti diplomantky a po stránce formální odpovídá požadavkům kladeným na diplomovou práci. Má všechny požadované náležitosti, podrobný obsah, anotaci a resumé, poznámkový aparát, bibliografii a navíc obrazovou přílohu.

Doporučuji tuto práci k obhajobě a vzhledem k uvedeným připomínkám (omezená literatura, detailně nekomentovaný překlad) předběžně navrhuji hodnotit ji jako velmi dobrou.

V Praze dne 23. května 2009.

  
Doc.PhDr.Jiřina Šedinová, CSc.